

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Rautjärven kunta	Annaleena Rita	annaleena.rita@rautjarvi.fi	27.3.2017	kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

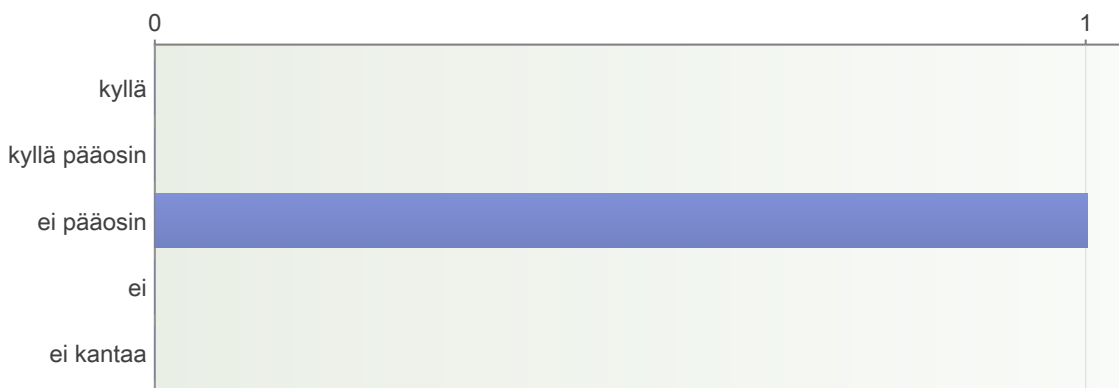
- Uudistuksesta hyötyisivät kaupunkikeskuksissa asuvat sellaiset ihmiset, jotka haluavat tehdä aktiivisesti valintoja. Terveyspalvelut keskittyisivät yhä enemmän kaupunkikeskuksiin ja syrjäseudulla olevien ihmisten saatavuus palveluihin heikentyisi.

Ehdotettu tapa toteuttaa perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus yhtiöittämisvelvollisuuden ja markkinamekanismien kautta on ristiriidassa sote- ja maakuntauudistukselle alun perin asetettujen tavoitteiden kanssa, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, palveluiden integraatiota ja kustannusten hillintää. Malli rajoittaa palveluiden järjestämisvastuuseen ja itsehallintoon lähtökohtaisesti kuuluvaa oikeutta päättää palveluiden tuottamistavasta ja ohjata palveluita kokonaisuutena. Järjestämisvastuun kantaminen ja palvelujen integraatio on erittäin haasteellista, kun perustason palvelut siirtyvät yritysten vastuulle ja markkinaperusteiseen ohjaukseen. Palvelutuotanto pirstoutuu maakuntien tosiasiallisen ohjauksen ulkopuolelle ja eri palveluihin syntyy asiakkaan näkökulmasta nykyiseen verrattuna uusia rajapintoja.

Rakenteiden määrittely ja valinnanvapausmallin toteuttamisvastuun jättäminen laajemmin maakunnille sekä eteneminen esitettyä väljemmällä aikataululla tuo asukkaiden kannalta parhaan tuloksen Etelä-Karjalassa. Kannatamme valinnanvapautta ja monituottajamallia, mutta uudistuksen tarkentaminen toteutuksen ja sen välineiden näkökulmasta on edellytys onnistumiselle.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

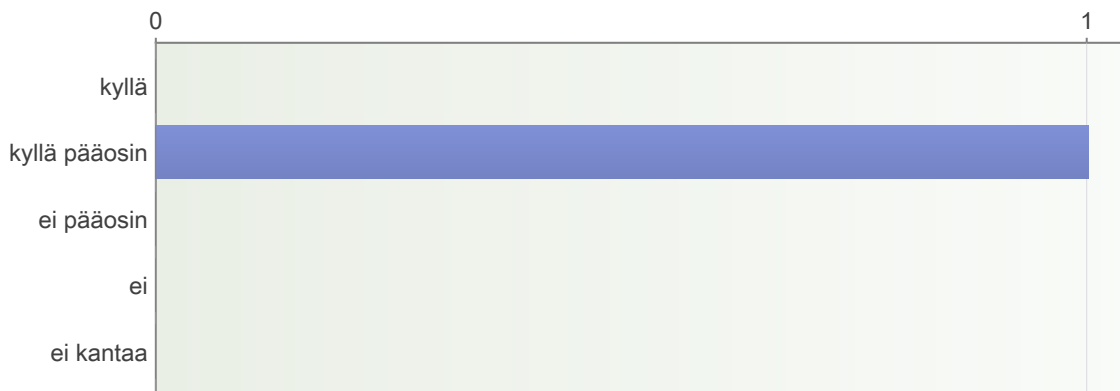
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta valintaa voi kuitenkin olla vaikea tehdä, ellei ole riittävästi tietoa valinnan tekemisen pohjaksi. Vertailutiedon ja asiakastiedon saatavuus tulee varmistaa kansallisesti, koska palveluja voidaan käyttää yli maakuntarajojen. Aluksi valintoja tehdään mielikuviin perustuen.

Lakiluonnoksessa jää epäselväksi, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa. Liikelaitoksen kieltä tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita voi hajottaa asiakkaan palvelukokonaisuuden sen sijaan että parantaisi sitä. Esimerkiksi tehostetun palveluasumisen osalta on tärkeää, että asiakas saa suoran valinnan kokonaisuuteen kuuluvat palvelut siinä tehostetun palveluasumisen toimipisteessä, jossa hän on hoidettavana.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukainen uudistus lisää mahdollisuuksia hakeutua palveluihin ja jos tarjontaa on, asiakas voi valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon. Järjestelmä on erittäin monimutkainen, ja omaan tilanteeseen sopivaan palveluun hakeutuminen edellyttää asiakkaan kykyä arvioida omaa tilannetta, palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluun.

Maksusetelipalvelujen käyttöön liittyvät esteet pitää poistaa eli sote-keskukset eivät saa rajoittaa määritellyn palvelun hankkimista muilta toimittajilta, jotta valinnanvapausmalli toteutuisi täydellisenä. Muista tuottajavaihtoehdoista tiedottaminen on liian kevyt toimenpide tämän asian toteutumisen näkökulmasta.

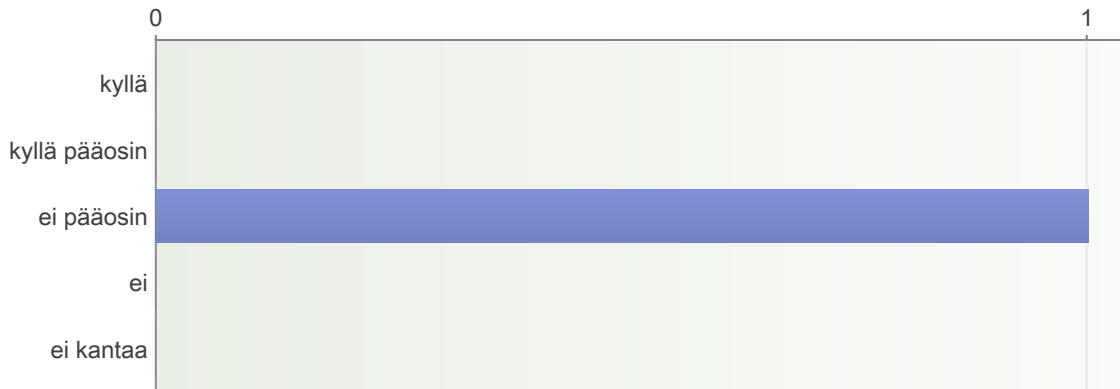
Etelä-Karjalan ja Eksoten näkökulmasta valinnanvapausmallissa keskustelua on herättänyt erityisesti Eksoten jakautuminen useisiin eri organisaatioihin ja toiminnan yhtiöittäminen varsinkin erikoissairaanhoidon osalta. Hallinnollisen muutoksen tarkoituksenmukaisuus huolettaa, koska hoitoprosessien hallinta ei saa vaikeutua asiakkaan näkökulmasta. Yhden tuottajan malli on mahdollistanut tiedon siirron, resurssien optimoinnin sekä kokonaisvaltaisen hoidon.

Prosessin hallinta on vaarassa hajota, ellei siihen kiinnitetä erityistä huomiota ja anneta maakunnille

mahdollisuuksia luoda toimivat ratkaisumallit itse. Hallintaan tarvitaan vähintäänkin erittäin toimiva ja reaaliaikainen tietojohdamisen malli ja –järjestelmä, jonka avulla voidaan tuottaa myös vertailutietoa päätöksenteon tueksi. Tämä kokonaisuus on asiakkaan etu, jota tulee uudistuksessa miettiä vastuullisesti.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

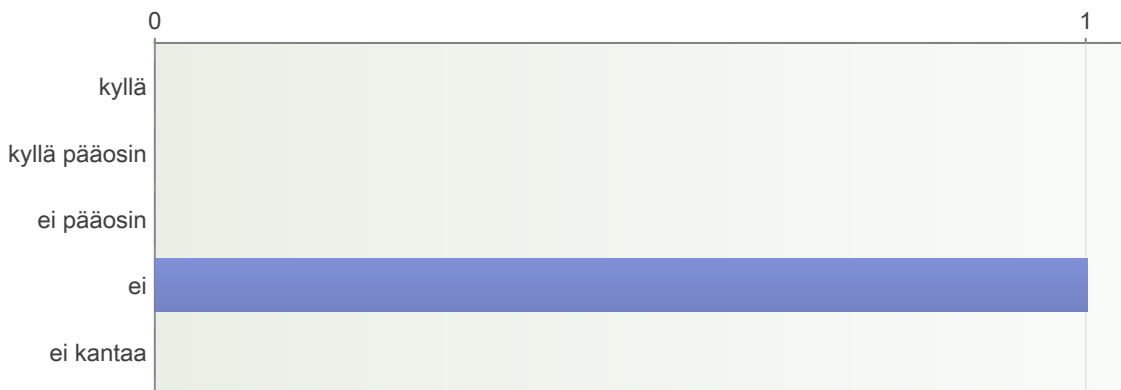
Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen yhteen sovittaminen eli integraatio on huomattavan haasteellista, jos valinnanvapaus toteutetaan esitetyllä tavalla. Laaja-alaisia palveluja tarvitsevat asiakkaat on vaikea löytää ja ennalta segmentoida. Monet asiakkaat eivät todennäköisesti halua tulla leimatuiksi ja nousee kysymys siitä, kuka tekee päätöksen siitä, keiden asiakkaiden valinnanvapautta rajoitetaan. Eksotessa jo toteutettu integraatio vaikeutuu yhtiörajapintojen ja potilastietojärjestelmien pirstaloimisen seurauksena.

Sote-järjestämislakiehdotuksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Maakunnan mahdollisuudet ohjata tuottajia ovat rajallisia ja vaativat runsaasti yksityiskohtaisia sopimuksia, sopimusten valvontaa ja tuottajakorvausten erityisehtoja. Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Maksusetelijärjestelmä vaikeuttaa muutenkin vaikeasti hallittavaa kokonaisuutta. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

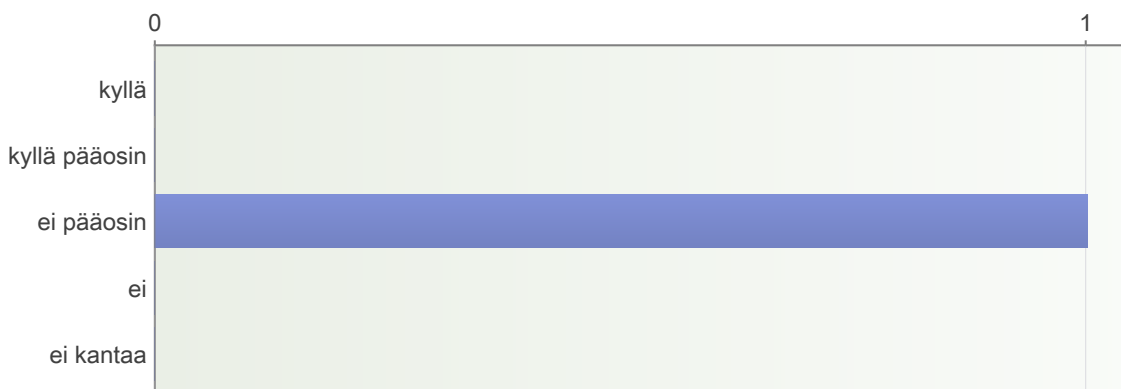
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain mukaisesti toteutettuna uudistuksesta johtuen tulisi merkittäviä hallinnollisia kuluja liittyen yhtiöiden perustamiseen ja niiden hallinointiin. Jotta palvelulupaus nopeammasta hoitoon pääsystä pystyttäisiin avoterveyshuollossa (mukaan lukien hammashoito) toteuttamaan, niin tästä tulisi myös selvä jatkuva lisäkustannus taikka riski palvelujen keskittämisestä vaikeasti saavutettaviksi.

Eksoten tavalla integraation mahdollistamaa joustavuutta ja päällekkäisiä työvaiheita poistaen sen sijaan kustannuksen kasvua olisi mahdollista hillitä koko Suomessa.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

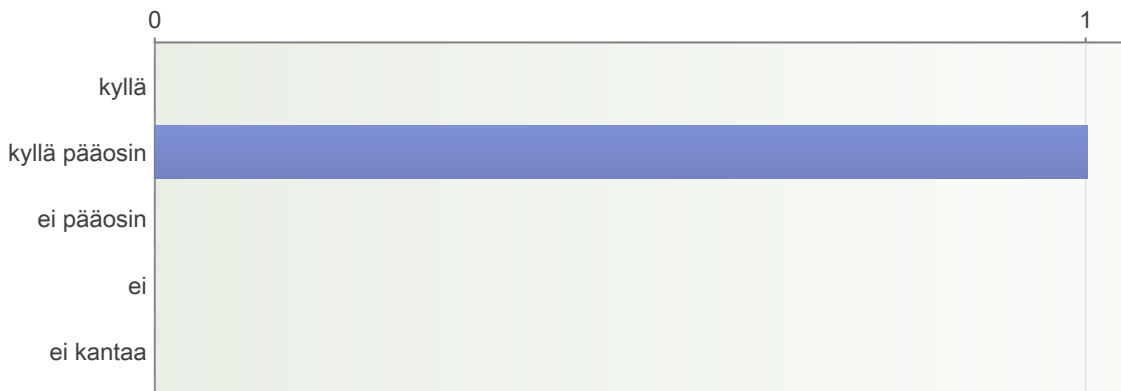
Vastaajien määrä: 1

- Laissa olevat säännökset palvelujen järjestämistavoista kaventavat merkittävästi maakunnan mahdollisuuksia käyttää itsehallinnollista päätösvaltaa eivätkä anna järjestäjälle tarvittavaa liikkumavaraa palvelujen toteuttamiseen. Lakiluonnokseen sisältyvät 14 asetuksenantovaltuutta mahdollistavat maakunnan itsehallinnon kaventamisen entisestään.

Valtion ohjauksella tuleva rahamäärä ei ole suoraan vaaleilla maakuntaan valittujen määrättävissä ilman maakuntaveroa. Demokraattisesti valitut edustajat eivät myöskään voisi enää suoraan vaikuttaa liikelaitoksen ja yhtiöiden toimintaan muutoin kuin omistajaohjauksella. Ilmoittautumismenettelyllä palvelujen tuottajaksi valikoituneiden tuottajien valvonta on huomattavasti hankalampaa kuin kilpailutuksen kautta tarkemmilla kriteereillä valikoituneiden.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palveluinnovaatioita. Tavoitteen saavuttaminen riippuu siitä, millainen tuottajille maksettava korvausmalli on ja millä tavalla se kannustaa innovaatioihin. Tarpeetonta ja yksityiskohtaista sääntelyä purkamalla voitaisiin edistää palveluinnovaatioita myös ilman valinnanvapauslainsäädännön mukanaan tuomaa ennakoimattomuutta.

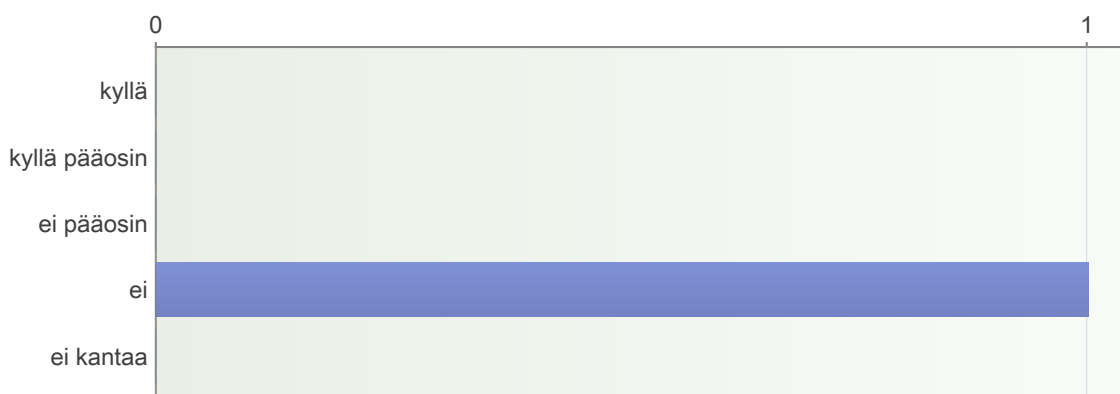
Toimintaa tehostavia käytäntöjä sekä palveluinnovaatioita tarvitaan joka tapauksessa, koska kaikilla sote-tuottajilla on kapitaatiopohjainen vastuu asiakkaistaan ja toiminnan tulee olla tehokasta mutta vastuullista. Toisaalta palvelujen kehittämistoimintaa ei ole erikseen nimetty kenellekään taholle, vaan odotetaan, että markkinat mahdollistavat ja ”pakottavat” kaikkia toimijoita kehittämään toimintaansa. Pienten toimijoiden mahdollisuudet kehittämiseen voivat olla rajalliset.

Kehittämistoimintaa tulee ohjata konsernitasolla siten, että innovaatioiden tekeminen ja hyödyntäminen on mahdollista myös palvelutuotannon omilla päätöksillä sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Julkisen liikelaitoksen vastuu erikoissairaanhoidosta sisältää myös vastuun koulutuksesta ja ko. toiminnan kehittämisestä. Tätä vastuuta ei ole yksityisille toimijoille osoitettu. Maakunta voi ohjata sote- keskusten kehittämistoimintaa sopimuksilla, mutta menetelmänä se on hidas, etäinen ja kankea.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laajennettuun perustason esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on kuitenkin vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista.

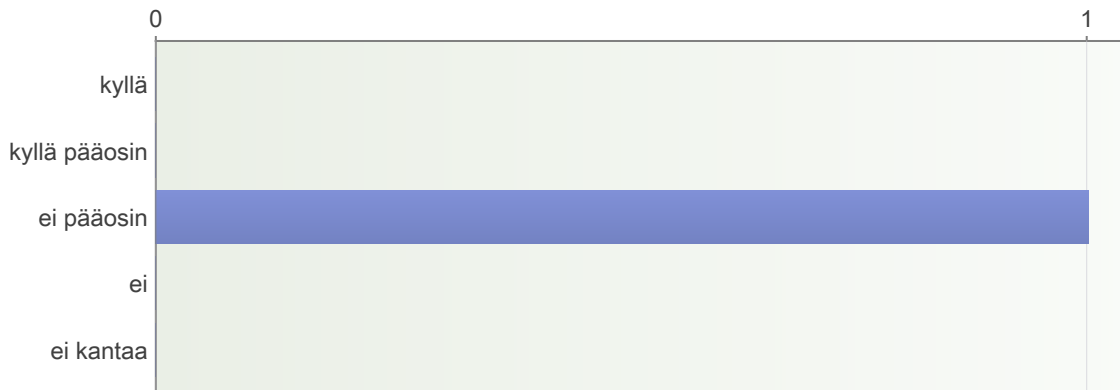
Sote-keskuksille annettaisiin oikeus tehdä näiden palvelujen osalta hallintopäätökset. Epäselvää on, olisiko sote-keskuksen annettava lyhytaikaisia palveluja asiakkaalle myös maakunnan liikelaitoksen tekemän palveluntarpeen arvioinnin perusteella. Palvelujen erottaminen ko. tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista.

Maakunnan liikelaitoksen laajan päivystyksen sairaala velvoittaa pohtimaan palvelutarjontaa myös omaa maakuntaa laajemmalle väestöpohjalle. Laajan päivystysvastuun toteuttaminen edellyttää riittävän laajaa lääkäriresurssia. Sote- keskusten lisäksi ollaan yhtiöittämässä laajennettua perustason eli osaa erikoissairaanhoidon palveluista vuodesta 2021 alkaen, mikä voi lisätä resurssien pirstaloitumista ja kaventaa

päivystysvastuun kantajien joukkoa. Tämä on erittäin kriittinen huoli maakunnan palvelujen näkökulmasta ja erikoissairaanhoidon mukaan ottamista tulee vielä harkita erikseen tai eri aikataulussa.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

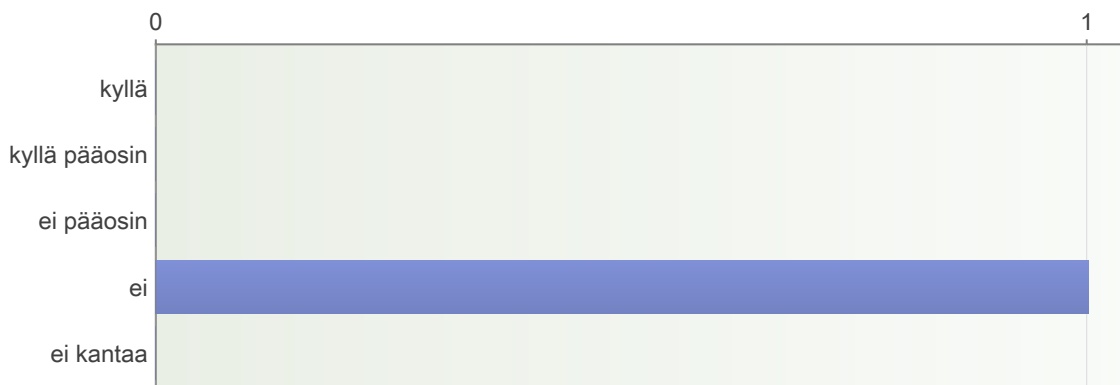
Vastaajien määrä: 1

- Järjestäjällä tulee olla tarkempi mahdollisuus saada myös tietoa vastuunsa kantamiseksi, Järjestäjä tarvitsee seurantatiedon seteleiden käytöstä ja palvelun vaikuttavuudesta asiakkaan terveyteen ja hyvinvointiin. Tiedonsiirto maksusetelipalveluista järjestäjälle on kriittistä, mutta tiedonsiirron mallia ei ole aivan selvä vielä. Reaaliaikaista tietoa tarvitaan prosessin sekä tuotannon optimoinnin vuoksi kuin myös yksittäisen asiakkaan parhaaksi.

Yksittäisiä maksusetelin tuottajia on mahdotonta valvoa niin, että osaoptimointia ei pääsisi tapahtumaan. Eksoten integraatiossa esimerkiksi kuntoutus on valjastettu erityisen hyvin tukemaan toimintakykyä kotiooloissa.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

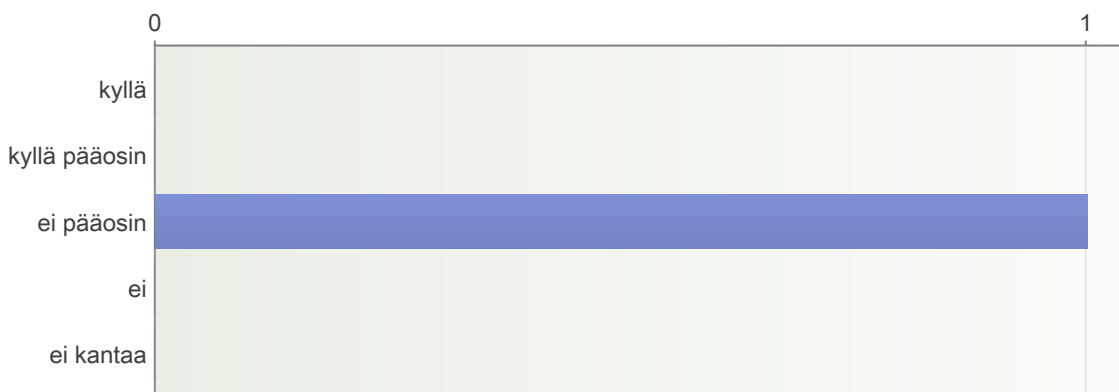
- Velvollisuus maksuseteleiden antamiseen saattaa vaikuttaa tuottajien halukkuuteen perustaa sote-keskuksia. Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan.

Lakiesityksen mukaan sote- keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

Sote- keskusten vastuu maksusetelipalvelujen tuottajien palveluista lisää myös niiden liiketoimintariskiä, jota voi minimoida vain tuottamalla palvelun itse. Tämä vastuu voi myös vähentää tuottajien tarjoutumista sote-keskuksiksi.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

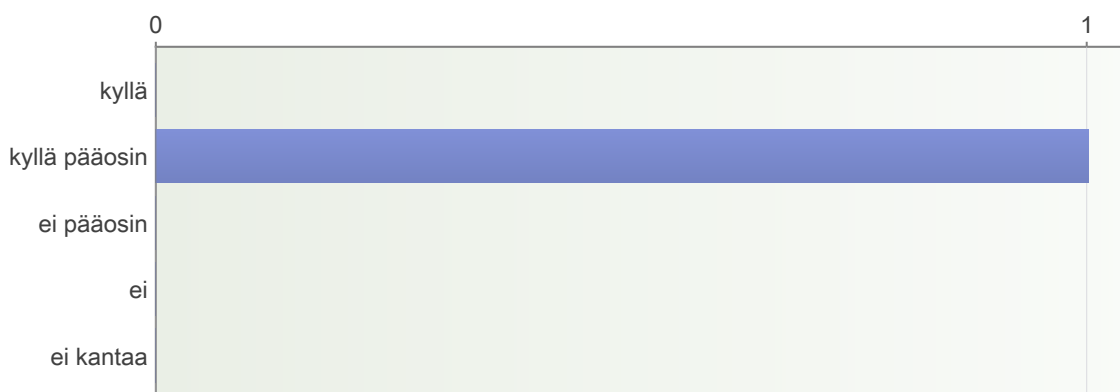
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen maksusetelijärjestelmässä vain, jos hänellä on riittävästi tietoa sairaudestaan tai muusta palvelun tarpeestaan, kykyä arvioida eri vaihtoehtoja maksusetelin käyttämisessä, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja.

Koska kaikki listautuneet palveluntuottajat hyväksytään täyden valinnanvapauden palveluntuottajiksi, eikä ole määritelty, mitä toiminta sisältää, on asiakkaan mahdotonta tietää, mikä terapia on vaikuttava ja mistä on näyttöä.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

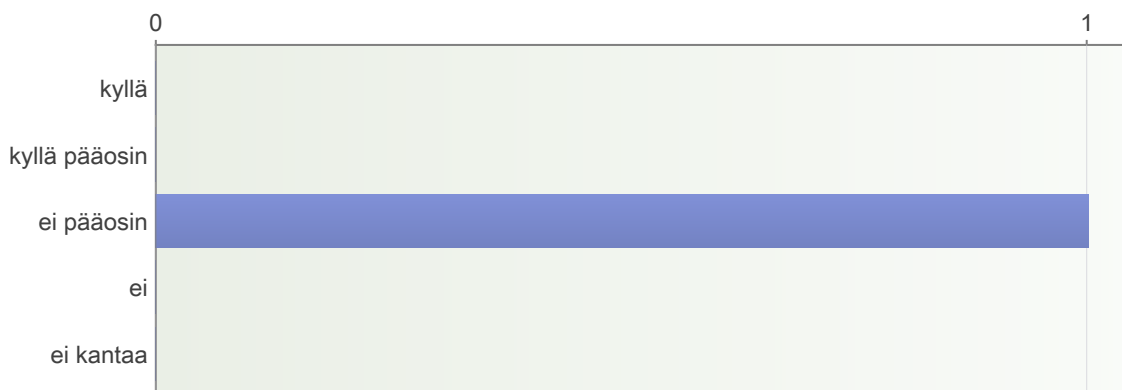
Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisäisi asiakkaiden valinnanvapautta oleellisesti. Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää kuitenkin epäselväksi, miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään eli kuinka varmistetaan se, että asiakas tietää, millaista palvelua hän on oikeutettu saamaan.

Palvelujen tarjoajia voi olla suuri määrä, mikäli palveluille riittää kysyntää. Asiakassetelipalvelun tarjonta ja käyttäminen tulee olla tasapuolisesti kaikille mahdollista yhteisesti määritellyin perustein.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelituottajien ohjaaminen on vaikeaa. Lakiluonnoksessa jää kaiken kaikkiaan epäselväksi maakunnan liikelaitoksen, maakunnan, sote-keskusten sekä erilaisin ostopalvelusopimuksin ja setelijärjestelyin toimivien palveluntuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet.

Asiakassetelijärjestelmä johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muidenkin erityistason palvelujen yhtiöittämiseen. Tämä on ongelmallista koko uudistuksen tavoitteiden kannalta. Säästötavoitteen kannalta ongelmia aiheutuu siitä, että perustettavien yhtiöiden oikeus käyttää maakunnan liikelaitoksen tukipalveluja, esimerkiksi kuvantamis- ja laboratoriopalveluja, on hankintalakiin tehdyt muutokset huomioiden ongelmallista.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

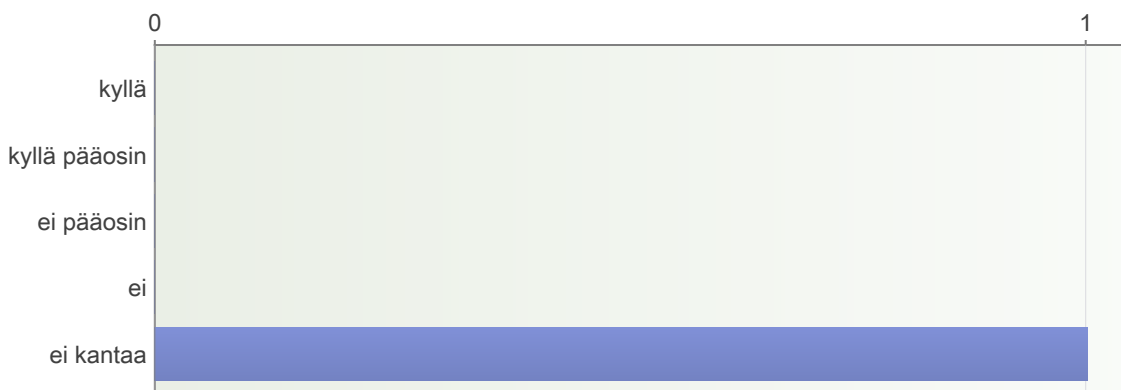
- Henkilökohtainen budjetti vahvistaa pitkäaikaista ja monipuolista henkilökohtaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden mahdollisuutta vaikuttaa ja päättää palvelujen tuottajasta ja tuottamistavasta. Se voisi olla myös harvaanasutuilla alueilla mahdollisuus tuottaa palveluja lähellä ihmisiä ja tukea sekä omassa kodissa asumista että paikallista elinkeinotoimintaa.

Sen soveltamisala ja velvoittavuus on laaja ja sen käyttöön on esityksen mukaan tarkoitus siirtyä välittömästi lain tullessa voimaan vuonna 2019. Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto tulee kuitenkin toteuttaa asteittain, paikallisista kokeiluista saatujen kokemusten perusteella laajentaen.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden päätöksenteon tuki, palveluohjaus ja viestintä palveluista sekä niiden valinnasta ovat vaativia tehtäviä maakunnalle, erityisesti tässä aikataulussa. Asteittainen eteneminen voisi tuoda hallitumman tuloksen.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

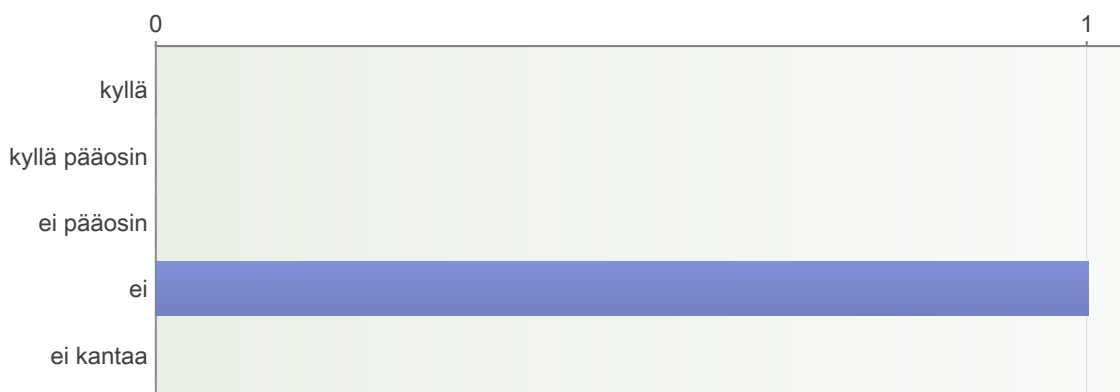
Vastaajien määrä: 1

- Tällaisella suoran valinnan toteuttamisella ei päästä integroituihin palveluihin ja tapahtuu väistämättä osaoptimointia.

Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

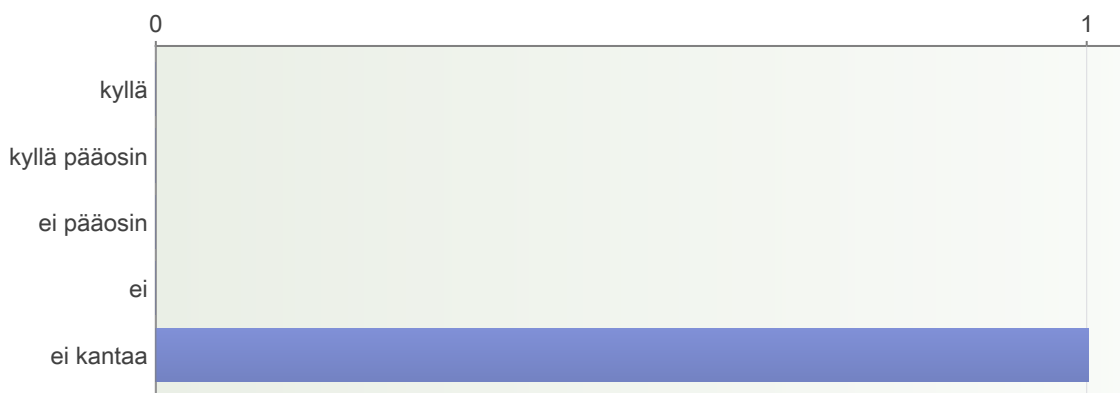
- Yhtiöittämisvelvoite on tämän lakiesityksen eniten moninkertaisen hallinnoinnin kautta kustannuksia ja integraation hyötyjä vievä kohta. Maakunnan tai sen liikelaitoksen tulisi voida toimia ilman yhtiöittämisvelvoitetta. Yhtiöittämisvelvoitteella tavoiteltava kilpailuneutraliteetti toimisi itse asiassa yrityksiä suosien. Yksityisillä yrityksillä on valmiit markkinat ja julkiselle yhtiölle on puolestaan asetettu ulosmyyntirajoitteet.

Valinnanvapaus ei toteutuakseen vaadi yhtiöittämisvelvoitetta niin kuin ei Ruotsissakaan ole. Maakunta tai sen liikelaitos voi kustannuslaskennallaan todentaa kustannuksensa suoran valinnan kohteena oleviin palveluihin. Julkinen sektori joutuisi toki elämään julkisen hankintalain puitteissa, mutta voisi säilyttää perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja hoivan integraation hyödyt niin samoina työntekijöinä kuin potilastietojärjestelminä ja tiloina. Silti ihmiset voisivat halutessaan listautua muihinkin sote-keskuksiin.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

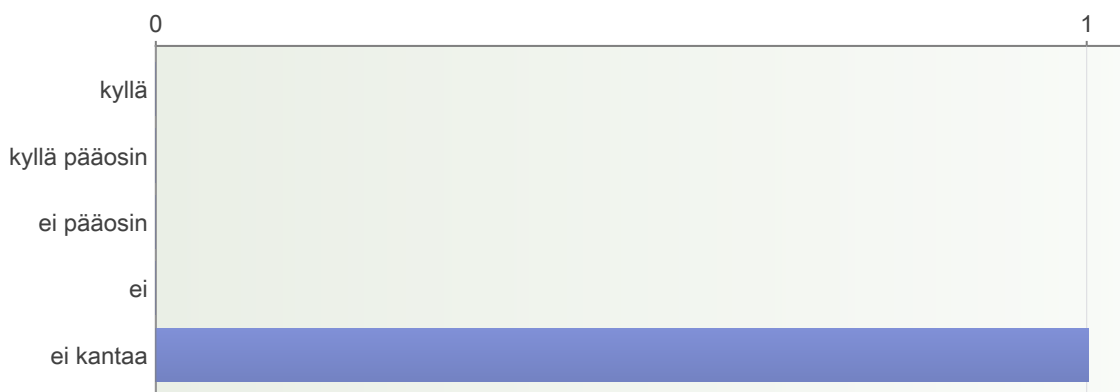

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

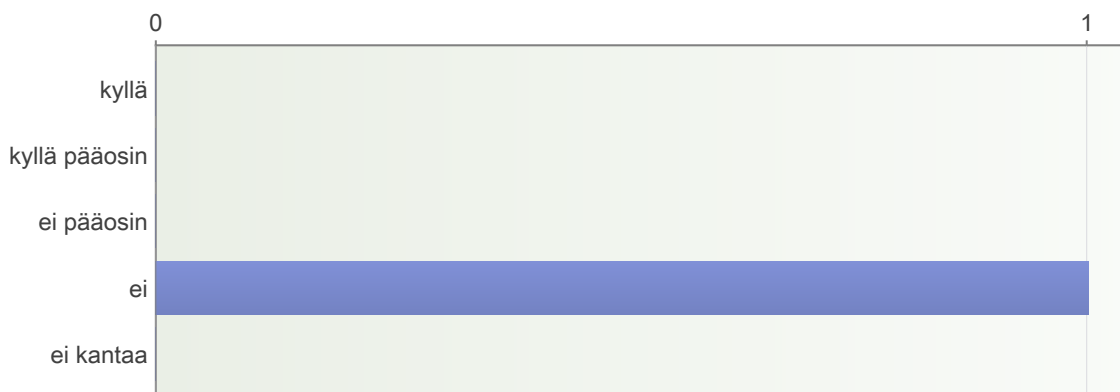

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

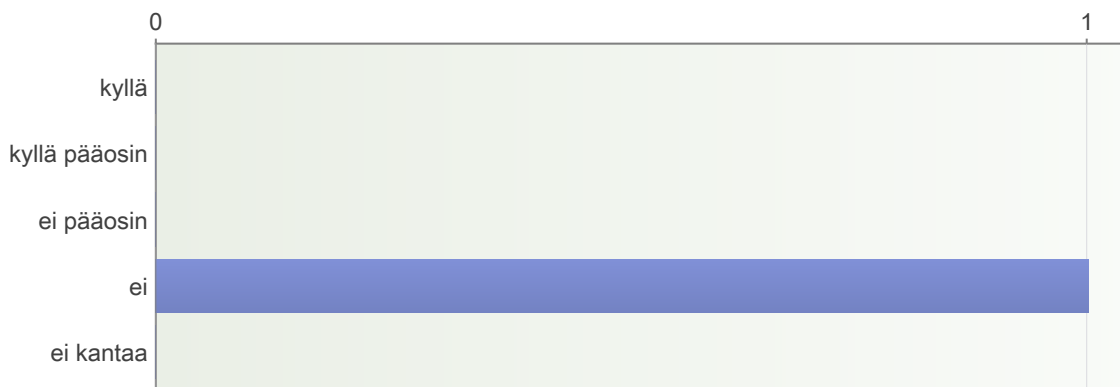
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäajat ovat riittämättömiä, koska tietojärjestelmiä ja mittareita asian valvomiseksi ei ole valmiina. Tarvitaan riittävän pitkä siirtymäaika, vähintään vuoteen 2023.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

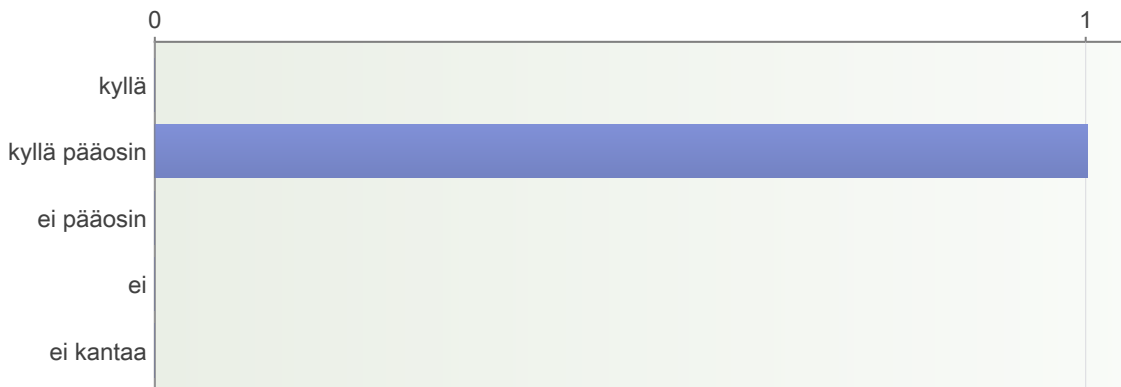
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntakonserni sisältää, järjestäjän, julkisen viranomaisen (liikelaitos) ja markkinaehtoisia osakeyhtiöitä. Johdonmukainen ja objektiivinen kokonaisuuden johtaminen vaatii tarkkaa suunnittelua ja työnjakoa, koska näiden kolmen organisaation toimintaperiaatteet eroavat toisistaan merkittävästi. Tämän kokonaisuuden hallinta on myös haaste, joka vaatii merkittävää muutosjohtamiseen panostusta muun toteutuksen valmistelun rinnalla. Luottamushenkilöiden näkökulmasta suuri muutos on roolin muuttuminen järjestäjäksi ja myös tähän on kiinnitettävä huomiota ja luotava välineitä.

Valinnanvapauden myötä entistä suurempi osa lääkärikunnasta siirtyisi yksityisen palvelukseen ja tämä lisäisi vaikeutta selviytyä laadukkaan päivystyksen järjestämisestä. Jonkin verran maakuntia voisi auttaa laajan päivystyksen sairaaloiden toiminnan turvaamiseksi Erva-alueittain säädettävä yliopistosairaalan velvoitevastuu lääkäri työvoiman järjestämisestä. Kuitenkin tämä lakiuudistus hankaloittaisi todennäköisesti myös yliopistosairaaloiden oman päivystystoiminnan järjestämistä, joten ei ole varmaa, voitaisiinko tuota veloitetta käytännössä toteuttaa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kaupunkikeskuksiin, mutta ei haja-asutusalueelle. Sosiaalipalveluihin liittyviä markkinoita voi sen sijaan henkilökohtaisen budjetin myötä syntyä myös harvemmin asutuille alueilla. Riskinä on sote-palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

Voimakkaat säästöveloitteet voivat johtaa maakunnan liikelaitoksen ylläpitämien sote-keskusten vähenemiseen. Näitä aukkoja täyttämään tulee mahdollistaa yksityinen palvelutuotanto.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien liikelaitosten tulisi tarjota kohtuullisella korvauksella tietojärjestelmäpalveluja pienille toimijoille.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa pieniä toimijoita tulee henkilökohtaisen budjetin sekä maksusetelipalveluihin, jos maksusetelipalveluissa on mukana myös sosiaalipalveluja. Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä nämä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottaja-organisaatioille. Erityisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon muuttuminen suoran valinnan palveluksi parantaa palvelujen saatavuutta, mikä on asiakkaan kannalta hyvä asia. Maantieteellinen keskittyminen näyttää kuitenkin ilmeiseltä eli alueellista tasa-arvoa uudistus ei ainakaan paranna.

Suun terveydenhuollon toiminta tulee olla ja kehittyä osana sosiaali- ja terveystieteiden kokonaisuutta.

Valmistelussa tulee huomioida että suoran valinnan palvelun tuottajat, pienet ja isot, voidaan asettaa ns. samalle viivalle. Yhtiöittäminen on siihen yksi keino.

Esitetty valinnanvapausmalli yhtiöittämisveloitteineen tuo kuitenkin myös riskejä. Jos yhtiöittämisvelvollisuus säilytetään, tulee säädösin varmistaa, että jatkossakin maakunnilla säilyy vahva rooli palvelutuotannossa myös suoran valinnan palvelujen osalta.

Alle 18-vuotiaiden hoitoa ei tule kokonaisuudessaan viedä valinnanvapauden piiriin, jotta toiminta pysyisi osana kouluterveydenhuoltoa.

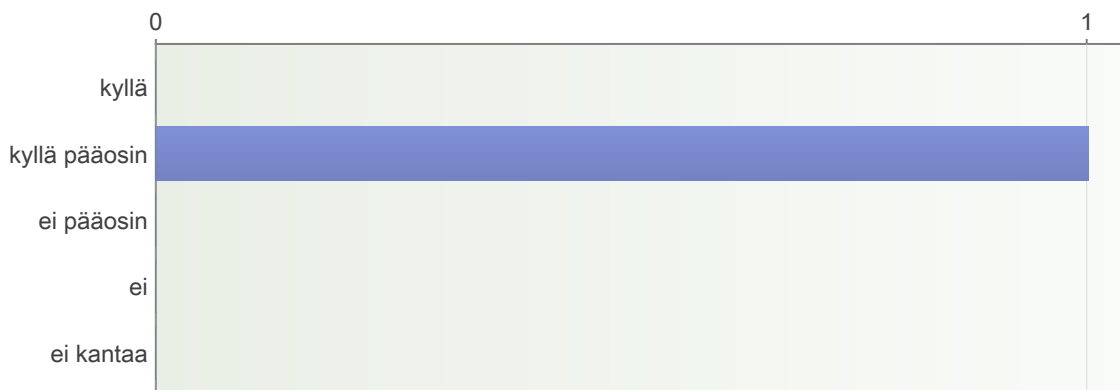
Korvausjärjestelmä maksu- ja asiakaseteleineen on muokattava sellaiseksi, että myös pienet palvelutuottajat voivat pysyä mukana. Esitetty valinnanvapausmalli on omiaan kiihdyttämään yksityispuolen markkinoiden keskittymistä yrityskauppojen myötä, mikä muuttaa olennaisesti hammaslääkäripalveluiden markkinarakennetta ja lisää epävarmuutta erityisesti pienten ja keskisuurten hammaslääkäriyritysten keskuudessa.

Maakunnalla tulee olla vahva rooli erikoishammaslääkäritasojen hoitojen koordinoinnissa.

Kiireellisen hoidon veloitteet palveluntuottajien osalta suun terveydenhuollossa ja suhde päivystysasetukseen kaipaavat vielä selkeyttämistä.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvioinnissa on hyvin nostettu esille valinnanvapauslainsäädännön positiivisia vaikutuksia ja riskejä. Valmistelun keskeneräisyys ja loppuvaiheessa tehdyt muutokset vaikuttavat kuitenkin niin, että vaikutusarvioinnissa on puutteita.

Yhtiöttämisvelvoite pilkkoisi julkisen palvelun ja julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuspotentiaali ja integraation mahdollisuudet jäisivät hyödyntämättä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yksityisen sote-keskuksen päivystysvelvoitteen tulee olla riittävän laaja ja vastaava julkisesti hoidetun sote-keskuksen kanssa.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.